

มติ ๑.๙ ผลกระทบจากสื่อต่อเด็ก เยาวชน และครอบครัว

สมัชชาสุขภาพครั้งที่หนึ่ง

ได้พิจารณารายงานเรื่อง ผลกระทบจากสื่อต่อเด็ก เยาวชน รวมถึงเด็กพิการ และครอบครัว

ตระหนัก ถึงอิทธิพลของสื่อต่อการเรียนรู้ของคนในสังคมไทย และอิทธิพลของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีต่อเด็ก รวมถึงเด็กพิการ และเยาวชน รวมถึงพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพ เช่น การบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และยาสูบ

รับทราบ ว่าสื่อที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชนมีน้อยมาก ในขณะที่สื่อที่ร้ายและรุนแรงนั้นกลับมีจำนวนมากขึ้น

ตระหนัก ถึงปัญหาว่าเด็กและเยาวชนขาดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นต่อสื่อ ขาดโอกาสการมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ผลิตสื่อสำหรับเด็กด้วยกัน ในขณะที่ผู้ผลิตสื่อขาดแรงจูงใจในการสร้างสรรค์สื่อ ขาดการปลูกฝังจริยธรรมในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับเด็ก และขาดความเข้าใจถึงบทบาทและอิทธิพลของสื่อที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงของเด็ก เยาวชน และครอบครัว กลไกทางกฎหมายและนโยบายที่เอื้อต่อการพัฒนาสื่อสำหรับเด็ก

จึงมีมติดังต่อไปนี้

๑. ให้หน่วยงานของรัฐ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาการ องค์กรวิชาชีพ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในทุกภาคส่วน ทุกระดับ พิจารณา

๑.๑ ผลักดันกองทุนในการผลิตสื่อสร้างสรรค์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว^๑ โดยเป็นการจัดตั้งกองทุนขึ้นใหม่จากการใช้เงินกองทุนที่มีอยู่แล้ว^๒ หรือการใช้มาตรการทางนโยบายเพื่อระดมเงินทุนโดยรัฐจัดให้มีการรวบรวมข้อเสนอเรื่องแนวทางและรูปแบบของกองทุนที่มีความเป็นไปได้

๑.๒ ร่วมกันผลิตสื่อสร้างสรรค์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวทุกรูปแบบ โดยให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น การสร้างเกมคอมพิวเตอร์ในเชิงสร้างสรรค์ การสนับสนุนรายการสื่อสารมวลชนที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน ใช้เทคโนโลยีให้กับเด็กพิการเพื่อให้เข้าถึงเทคโนโลยีอย่างทั่วถึง เป็นต้น รวมทั้งกำหนดให้สื่อทุกแขนงต้องเปิดโอกาสให้เด็ก เยาวชน และครอบครัวมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น ความต้องการ และร่วมผลิตรายการสื่อทุกแขนง หรือจัดฝึกอบรมเด็กและเยาวชนให้เรียนรู้กระบวนการผลิตสื่อแบบมืออาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้สำหรับเด็ก เพื่อส่งเสริมเด็กและเยาวชนในกระบวนการเรียนรู้การผลิตสื่อสร้างสรรค์ในท้องถิ่นหรือชุมชน เรียนรู้เท่าทันสื่อแบบบูรณาการและเหมาะสมกับวัย

^๑ ปิยวัฒน์ สุทธิเจริญสุข, ข้อเสนองานวิจัยเรื่อง แนวทางในการจัดตั้งกองทุนสื่อสร้างสรรค์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว, มูลนิธิ ศาสตราจารย์คณิศร ฤกษ์ไชย, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, ๒๕๔๘

^๒ เช่น กองทุนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาใน พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และกองทุนสื่อใน พ.ร.บ.องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑

๑.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดกลไกด้านการเรียนรู้เท่าทันสื่อ การพัฒนาและติดตามสื่อสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวระดับชาติ จังหวัด ชุมชน และครอบครัว โดยการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคการศึกษา นักวิชาการ ภาคประชาชน เครือข่ายเด็ก เยาวชน และครอบครัว เครือข่ายสื่อท้องถิ่น กำหนดให้มีหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษาทุกระดับ และเวทีการเรียนรู้เรื่องสื่อ การเลือกรับสื่อ และการรู้เท่าทันสื่อ ให้แก่เด็ก เยาวชน และครอบครัว

๑.๔ รมรณรงค์ให้สื่อมวลชนตระหนักถึงบทบาทในการผลิตสื่อรายการวิทยุและโทรทัศน์ หรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ สื่อพื้นบ้านที่ดีมีคุณค่าต่อเด็กและเยาวชนไทยโดยคำนึงถึงคุณธรรมจริยธรรมและเป็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพ คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมทั้งรับผิดชอบต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อเด็กและเยาวชนจากรายการวิทยุและโทรทัศน์ หรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความรุนแรงร้าย สร้างอคติทางเพศหรืออคติต่อคนบางกลุ่ม มีการจัดผังรายการให้เป็นช่วงเวลาเฉพาะสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว

๑.๕ จัดตั้งคณะกรรมการจากทุกภาคส่วน อาทิ ภาคการศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ วัฒนธรรม ผู้แทนเยาวชนและครอบครัว อาสาสมัครและผู้ประกอบการ เพื่อควบคุม กำกับดูแลสื่ออินเทอร์เน็ตและเกมคอมพิวเตอร์โดยเฉพาะ

๑.๖ ให้มีกลไกในการติดตามการดำเนินงานตามกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสื่ออิเล็กทรอนิกส์ กฎหมายควบคุมเกมคอมพิวเตอร์และเกมออนไลน์ โดยให้มีส่วนร่วมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประชาสังคม และผู้แทนเด็กและเยาวชน

๑.๗ สร้างความเข้มแข็งให้กับกระบวนการควบคุมและคัดกรองสื่อรวมถึงโฆษณาที่อาจส่งผลเสียต่อพัฒนาการและปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพของเด็กและเยาวชน เช่น ระบบการจัดประเภทสื่อตามกลุ่มอายุ โดยคำนึงถึงเรื่องเพศ ความรุนแรง การใช้ภาษาให้ถูกต้อง โดยมีองค์กรและกลไกรับผิดชอบที่ชัดเจนและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

๑.๘ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการวิจัยประเมินผลกระทบจากสื่อและการวิจัยและพัฒนาสื่อสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

๒. ให้คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติติดตามและรายงานผลการดำเนินงานข้อเสนอดังกล่าวต่อสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ในการประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๒